

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
w WARSZAWIE

Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy 2

Moduł 2

**Badania jakościowe lokalnych rynków pracy
województwa mazowieckiego**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy
- Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy
- Ocena sytuacji edukacyjnej
- Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Wnioski i rekomendacje

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy
- Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy
- Ocena sytuacji edukacyjnej
- Ocena aktywności instytucji rynku pracy

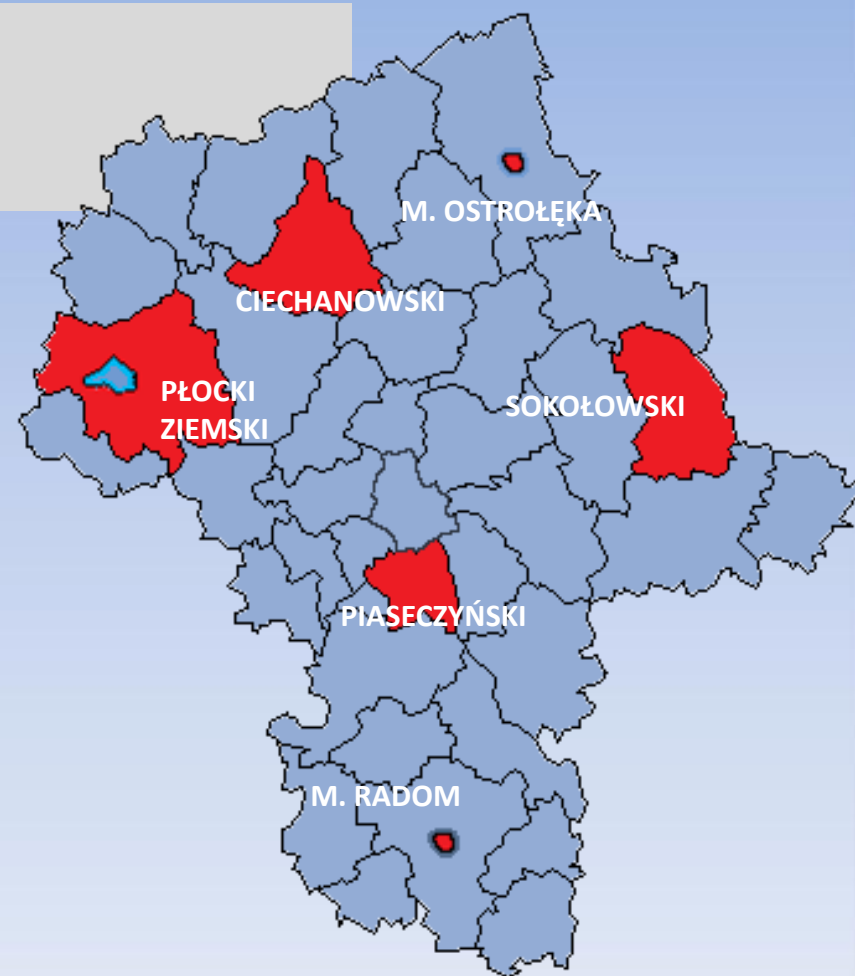
Wnioski i rekomendacje

Cel projektu

- Diagnoza sytuacji na rynku pracy w sześciu powiatach Mazowsza, o zróżnicowanej sytuacji społeczno-gospodarczej:
 - powiat ciechanowski
 - powiat płocki ziemski
 - powiat sokołowski
 - m. Ostrołęka
 - m. Radom
 - powiat piaseczyński

Obszary badawcze

- Ocena społeczno-ekonomicznych i prawnych uwarunkowań sytuacji na rynku pracy
- Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy
- Ocena sytuacji edukacyjnej na lokalnym rynku pracy
- Ocena aktywności publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy

Metodologia

- Analiza danych zastanych
- Analiza ilościowa ogłoszeń rekrutacyjnych - prasa drukowana i Internet – 6 x 50 ogłoszeń
- Badania jakościowe:
 - indywidualne wywiady pogłębione – 6 x 11 wywiadów
 - zogniskowane wywiady grupowe – 6 x 3 wywiady

Metodologia

- Grupy respondentów:
 - pracodawcy z dominujących branż – 6 x 6 wywiadów IDI
 - pracownicy agencji doradztwa personalnego – 6 x 3 wywiady IDI
 - pracownicy PUP – 6 x 2 wywiady IDI
 - pracownicy merytoryczni szkół – 6 x 1 wywiad FGI
 - pracownicy instytucji pomocy społecznej i organizacji pozarządowych – 6 x 1 wywiad FGI
 - osoby bezrobotne uczestniczące w aktywnych programach rynku pracy - 6 x 1 wywiad FGI

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- **Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy**
- Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy
- Ocena sytuacji edukacyjnej
- Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Wnioski i rekomendacje

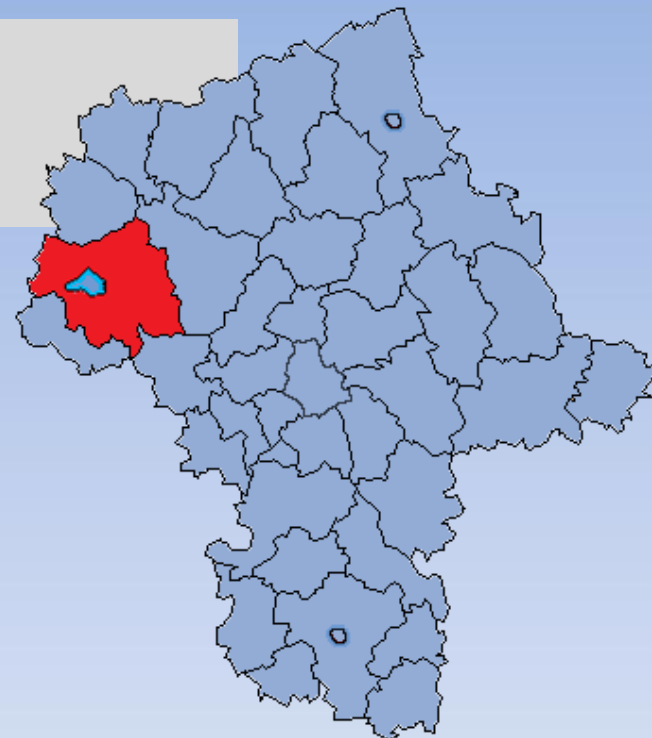

Spółeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Powiat płocki ziemski

- powiat ziemski
- brak dobrych połączeń komunikacyjnych
- podmiejski charakter powiatu – m. Płock
- zróżnicowania wewnętrzne
- powiat rolniczy
- słaby rozwój przedsiębiorczości
- niski poziom inwestycji
- potencjał rozwoju branży turystycznej
- migracje ludności
(do Warszawy, z Płocka, z zagranicy)
- słabo rozwinięte szkolnictwo

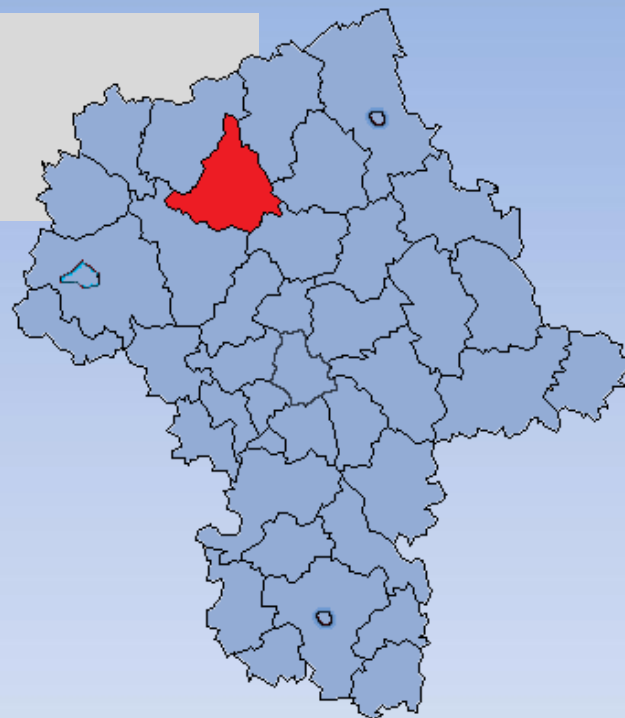

Spółeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Powiat ciechanowski

- miasto Ciechanów i okoliczne gminy
- zróżnicowania wewnętrzne
- oddalenie od głównych szlaków drogowych
- szansą modernizacja linii kolejowej
- rolnictwo/przemysł/usługi
- konieczność nowych inwestycji
- migracje ludności (do Warszawy)
- niż demograficzny

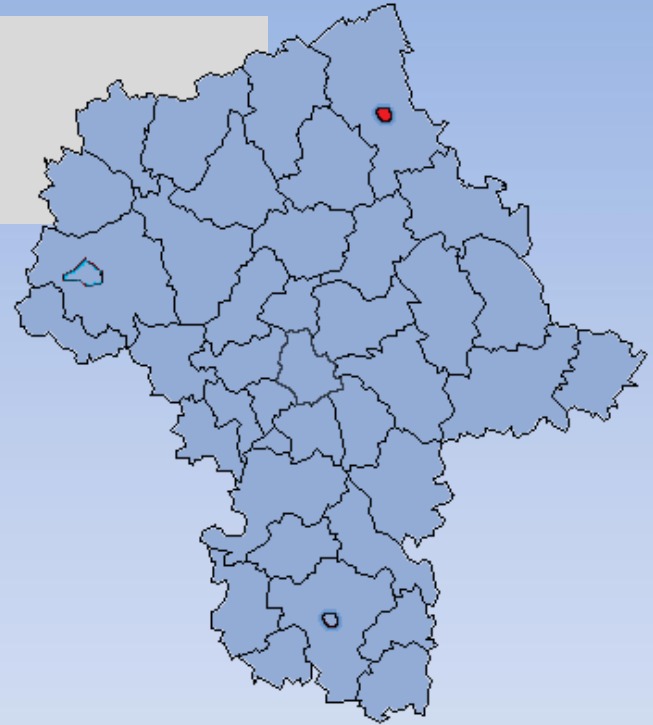

Spółeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Powiat – miasto Ostrołęka

- powiat grodzki
- znaczna odległość od Warszawy
- oddalenie od głównych szlaków drogowych
- szansą budowa drogi Via Baltica
- istotna rola przemysłu
- realizowane inwestycje przemysłowe
- rozwój usług
- migracje ludności (do większych miast)
- niestabilna sytuacja polityczna

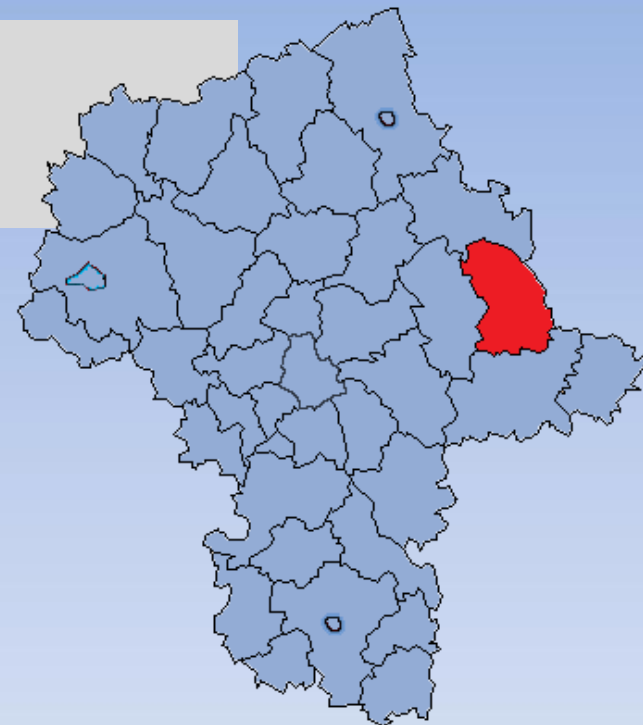

Spółeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Powiat sokołowski

- Sokołów Podlaski i okoliczne gminy
- oddalenie od głównych szlaków komunikacyjnych
- rolnictwo i rozwijający się przemysł
- potencjał rozwoju branży turystycznej
- migracje ludności (do Warszawy i sezonowo do Niemiec)

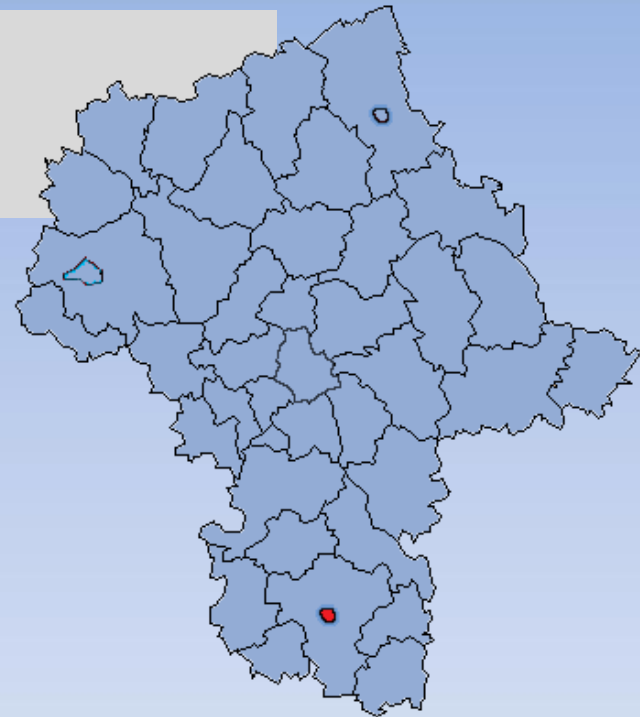

Spółeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Powiat – miasto Radom

- powiat grodzki
- stopniowa poprawa dostępności transportowej
- historyczna rola przemysłu
- rozwijający się handel
- niski poziom inwestycji
- migracje ludności (do Warszawy)
- zasoby wykwalifikowanej siły roboczej
- silnie rozwinięte szkolnictwo

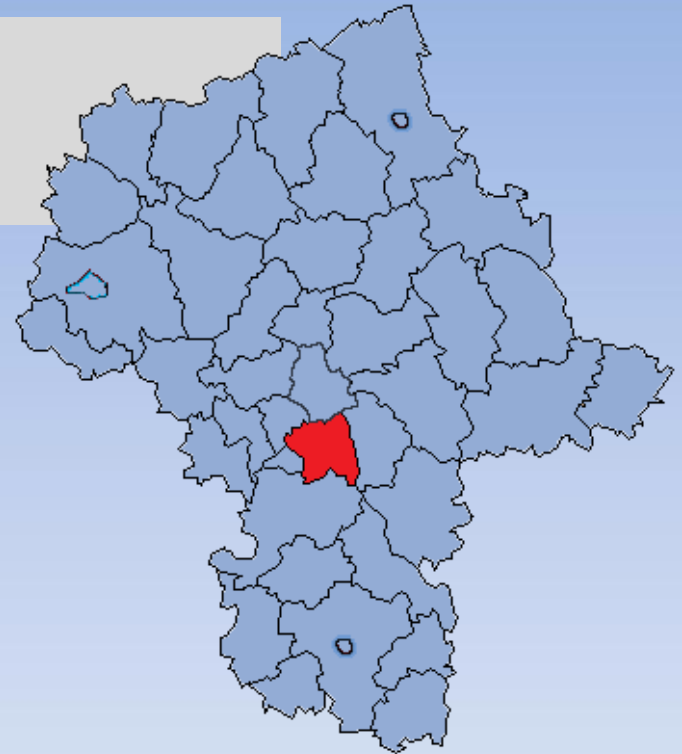

Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Powiat piaseczyński

- Piaseczno i okoliczne gminy
- charakter podmiejski powiatu
- sąsiedztwo Warszawy
- niedrożność infrastruktury transportowej
- zróżnicowania wewnętrzne
- istotna rola usług:
handel, transport i logistyka
- upadek zakładów TDP
- migracje ludności (z Warszawy)

Spółeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy

Podsumowanie

- Ograniczony rozwój infrastruktury transportowej
- Rozwój powiatów zdeterminowany przyciąganiem nowych inwestycji
- Zróżnicowania wewnętrzne powiatów
- Migracje ludności – głównie do Warszawy

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy
- **Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy**
- Ocena sytuacji edukacyjnej
- Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Wnioski i rekomendacje

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Popyt na pracę – aspekty ilościowe

- Ogólny spadek zapotrzebowania na pracowników w stosunku do okresów wcześniejszych, aktualnie stagnacja
- Obawy pracodawców przed zatrudnianiem nowych pracowników
- Kontekst utrzymującego się wysokiego popytu na pracę w Warszawie

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Popyt na pracę – aspekty jakościowe

- Utrzymujący się popyt na pracowników niskiego i średniego szczebla o konkretnych kwalifikacjach:
 - handel (kasjerzy, sprzedawcy)
 - budownictwo (pracownicy budowlani)
 - przemysł (zawody techniczne – elektrycy, tokarze, spawacze, frezerzy, ślusarze)
 - logistyka i magazynowanie (pracownicy magazynowi) – p. piaseczyński

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Popyt na pracę – sezonowość

- rolnictwo
- budownictwo
- przemysł powiązany z rolnictwem i budownictwem (m. Ostrołęka)
- handel (m. Radom)

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Podaż pracy – aspekt ilościowy

- Zróżnicowana dostępność pracowników – uzależniona od stopy bezrobocia
 - wysoka dostępność – p. płocki ziemski, m. Radom, m. Ostrołęka
 - niższa dostępność – p. ciechanowski, p. piaseczyński, p. sokołowski
- Wzrost podaży w stosunku do okresów wcześniejszych

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Podaż pracy – aspekt jakościowy

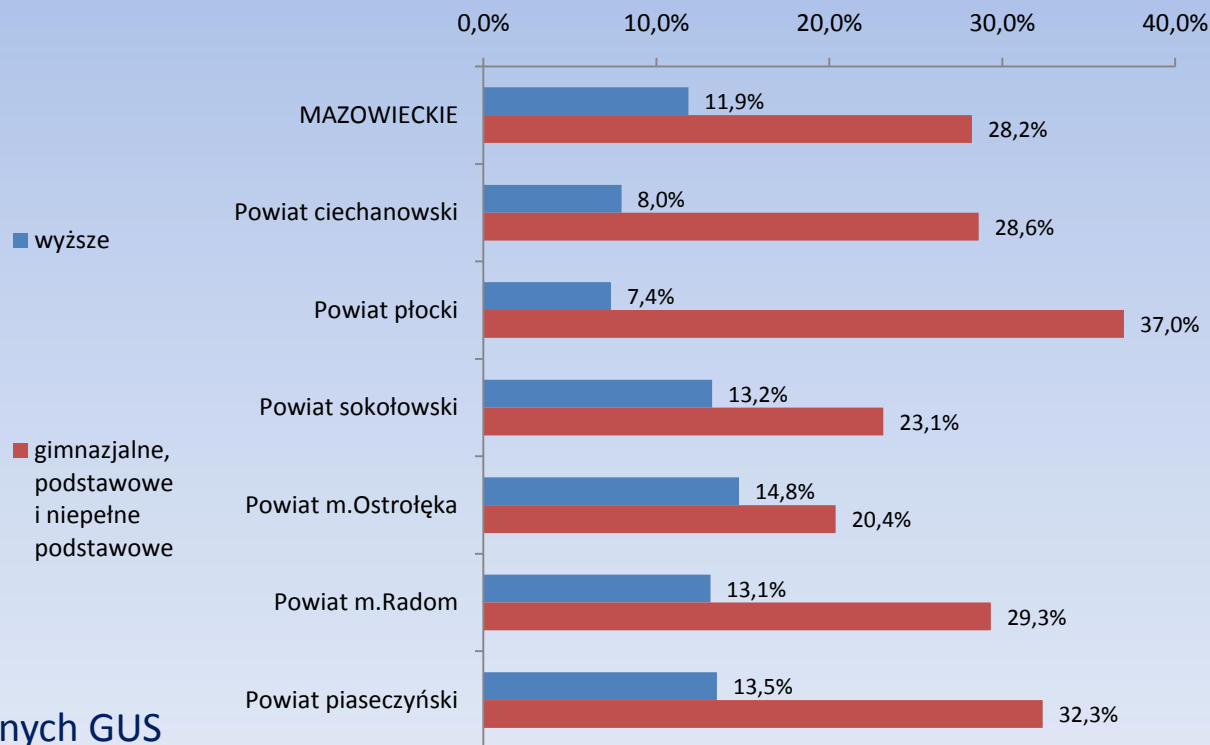
- Niedopasowanie podaży do zapotrzebowania na pracowników
 - nadwyżka osób z wykształceniem wyższym po kierunkach: humanistycznych, administracji
 - niedobór wykwalifikowanych osób z wykształceniem wyższym
 - niedobór osób z wykształceniem średnim zawodowym, gł. technicznym
 - osoby z wykształceniem gimnazjalnym i średnim ogólnokształcącym, bez zawodu
- Odptyw wykwalifikowanej kadry do Warszawy

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Udziały procentowe bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym w 2010 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Oczekiwania pracodawcy wobec pracownika

- Wyniki analizy ogłoszeń prasowych i internetowych
- Wyniki badań jakościowych

Oczekiwania pracodawcy wobec pracownika

- Wymagany poziom wykształcenia w grupach zawodowych – na podstawie ogłoszeń

Grupa zawodowa	Wymagany poziom wykształcenia			
	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe	nie określono
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	-	44%	8%	48%
Specjaliści	1%	35%	40%	24%
Technicy i inny średni personel	4%	33%	4%	59%
Pracownicy biurowi	14%	23%	-	64%
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	13%	13%	2%	72%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	-	-	-	100%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	24%	12%	3%	62%
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	7%	7%	-	82%
Pracownicy przy pracach prostych	10%	-	-	80%

Oczekiwania pracodawcy wobec pracownika

- Wymagany poziom wykształcenia wg powiatów
– na podstawie ogłoszeń

Powiat	Wymagany poziom wykształcenia			
	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe	nie określono
ciechanowski	19%	19%	17%	45%
Ostrołęka	8%	26%	4%	60%
piaseczyński	6%	26%	4%	60%
płocki ziemski	-	38%	14%	48%
Radom	8%	13%	21%	58%
sokołowski	8%	16%	8%	69%

Oczekiwania pracodawcy wobec pracownika

Badania jakościowe:

- Doświadczenie jest dla pracodawców bardziej istotne od wykształcenia
- Zapotrzebowanie na pracowników z konkretnymi kwalifikacjami
- Uprawnienia do wykonywania zawodu

Wymagane kwalifikacje i kompetencje w ogłoszeniach prasowych i internetowych	KIEROWNICY	SPECJALIŚCI	TECHNICY	PRACOWNICY BIUROWI	PRACOWNICY USŁUG	ROLNICY	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI	OPERATORZY I MONTERZY	PRACOWNICY PRAC PROSTYCH
KWALIFIKACJE									
Wykształcenie kierunkowe dla zawodu	High	High	Medium	Low	Low	Low	Medium	Low	Low
Doświadczenie w zawodzie	High	High	High	Medium	High	Low	High	High	Medium
Umiejętności praktyczne	High	High	High	High	Medium	Low	High	High	Medium
Uprawnienia zawodowe	Medium	Medium	Low	High	Low	Low	Medium	Low	Low

Oczekiwania pracodawcy wobec pracownika

Badania jakościowe:

- Pozostałe kompetencje twarde:
 - obsługa komputera (znajomość konkretnych programów)
 - prawo jazdy
 - język obcy (gł. angielski komunikatywny) – m. Radom, p. piaseczyński

Wymagane kwalifikacje i kompetencje w ogłoszeniach prasowych i internetowych	KIEROWNICY	SPECJALIŚCI	TECHNICY	PRACOWNICY BIUROWI	PRACOWNICY USŁUG	ROLNICY	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI	OPERATORZY I MONTERZY	PRACOWNICY PRAC PROSTYCH
KOMPETENCJE TWARDE									
Znajomość obsługi komputera	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Znajomość programów komputerowych	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Prawo jazdy	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Znajomość języków obcych	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Znajomość branży	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Oczekiwania pracodawcy wobec pracownika

Badania jakościowe:

- Istotne znaczenie kompetencji miękkich
- Pracodawcom zależy na osobach zaangażowanych w pracę, chętnych do nauki

Wymagane kwalifikacje i kompetencje	KIEROWNICY	SPECJALIŚCI	TECHNICY	PRACOWNICY BIUROWI	PRACOWNICY USŁUG	ROLNICY	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI	OPERATORZY I MONTERZY	PRACOWNICY PRAC PROSTYCH
KOMPETENCJE MIĘKKIE									
Samodzielność	High	Medium	Low	High	Medium	Low	Medium	Low	High
Komunikatywność	High	High	High	High	High	Low	Low	Low	High
Odpowiedzialność	High	High	Medium	High	High	Low	Medium	Low	High
Odporność na stres	High	Medium	Low	High	High	Low	Low	Low	High
Umiejętność pracy w zespole	High	High	High	High	High	Low	Low	Low	High
Umiejętności interpersonalne	High	High	High	High	High	Low	Low	Low	High
Kreatywność	High	Medium	Medium	High	High	Low	Low	Low	High
Umiejętności negocjacyjne	High	High	High	High	High	Low	Low	Low	High
Zdolności organizacyjne	High	High	High	High	High	Low	Low	Low	High
Umiejętności analityczne	High	High	High	High	High	Low	Low	Low	High

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Sposoby poszukiwania pracowników

- Znajomości, „poczta pantoflowa”
- Powiatowe Urzędy Pracy
 - problemem brak aktualizacji ofert pracy
- Ogłoszenia w mediach lokalnych i w Internecie
- Wywieszanie ogłoszeń w przestrzeni publicznej
- Targi i giełdy pracy
- Przyjmowanie cv na bieżąco, własne bazy kandydatów

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Trudności w znalezieniu pracy

- Wysoka stopa bezrobocia – luka ilościowa (m. Radom, p. płocki ziemski, p. ciechanowski)
- Niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb pracodawców
- Brak ukierunkowania zawodowego absolwentów i bezrobotnych
- Trudności z dojazdami do pracy (komunikacja publiczna, koszty)
- Brak możliwości zapewnienia opieki dzieciom

Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy

Szara strefa

- Zróżnicowana w zależności od stopy bezrobocia w powiecie
- Zatrudnienie w szarej strefie równoległe z rejestracją w PUP
- Branże:
 - Rolnictwo
 - Budownictwo
 - Drobnny przemysł i usługi – m. Radom
 - Opiekunki, pomoc domowa – p. piaseczyński

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy
- Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy
- **Ocena sytuacji edukacyjnej**
- Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Wnioski i rekomendacje

Ocena sytuacji edukacyjnej

Aspekty ilościowe

- Ogólna ocena jest niekorzystna
 - ograniczanie szkolnictwa zawodowego na rzecz szkół ogólnokształcących
 - zbyt duża liczba uczniów w szkołach ogólnokształcących, nie radzących sobie z nauką
 - zbyt duża liczba miejsc na uczelniach wyższych – na kierunkach humanistycznych i administracyjnych
- Pierwsze przejawy zmian w dobrym kierunku

Ocena sytuacji edukacyjnej

Aspekty jakościowe

- Ogólna ocena jest niekorzystna
 - zbyt teoretyczne kształcenie
 - brak elementów nauki praktycznej, słaba organizacja praktyk zawodowych
 - brak możliwości uzyskania uprawnień zawodowych
 - niski poziom nauczania w szkołach prywatnych
 - starzejąca się kadra w szkołach średnich zawodowych i brak następców

Ocena sytuacji edukacyjnej

Praktyki zawodowe

- Sceptycyzm pracodawców co do organizacji praktyk zawodowych
 - relatywnie wysokie koszty finansowe/ograniczanie dofinansowania
 - konieczność dostosowywania stanowiska pracy/ograniczenia lokalowe
 - konieczność zapewnienia opiekuna i poświęcenia dużej ilości czasu
 - konieczność kontroli szkoły nad przebiegiem praktyk
 - brak zainteresowania oraz motywacji ze strony uczniów

Ocena sytuacji edukacyjnej

Szkoły a pracodawcy, doradztwo zawodowe

- Ograniczona bezpośrednia współpraca między pracodawcami i szkołami
- Brak konsultacji wśród pracodawców ze strony instytucji nadzorujących system edukacyjny
- Brak lub nieefektywne doradztwo zawodowe:
 - brak wiedzy wśród uczniów, jak kształtować ścieżkę kształcenia
 - brak informacji o rynku pracy i zachodzących zjawiskach

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy
- Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy
- Ocena sytuacji edukacyjnej
- **Ocena aktywności instytucji rynku pracy**

Wnioski i rekomendacje

Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Ocena pracy PUP - pracodawcy

- Plusy:
 - Programy stażowe
 - Sprawna obsługa i wymiana informacji
- p. płocki ziemski, p. sokołowski, p. ciechanowski
 - Efektywna rekrutacja – p. płocki ziemski, p. sokołowski
 - Organizacja targów pracy

Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Ocena pracy PUP - pracodawcy

- Minusy:
 - Kierowanie osób niechętnych do podejmowania pracy
 - Kierowanie osób nie spełniających wymagań pracodawcy
 - Ograniczona komunikacja między urzędem a pracodawcami
 - Brak odpowiedniej kultury obsługi, traktowanie jak „petentów”

Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Ocena pracy PUP - bezrobotni

- Problemy:
 - Mała liczba ofert i nieaktualne oferty pracy oferowane przez PUP
 - Brak kompleksowej informacji o możliwościach skorzystania z programów aktywizacji zawodowej
 - Słaba organizacja obsługi („od okienka do okienka”)

Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Ocena działań programów aktywizacji zawodowej

- Staże zawodowe - pozytywnie
- Szkolenia grupowe
 - Brak dostosowywania tematyki szkoleń do realnych potrzeb pracodawców (tematyka i zawartość szkolenia)
 - Zbyt częste powtarzanie tych samych szkoleń („nadprodukcja” umiejętności)
- Szkolenia indywidualne - pozytywnie
- Wsparcie dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą

Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Problemy w funkcjonowaniu PUP zgłaszane przez ich przedstawicieli

- Niewłaściwy sposób pomiaru efektywności szkoleń – zbyt krótka perspektywa czasowa
- Powiązanie ubezpieczenia zdrowotnego ze statusem osoby bezrobotnej
- Drastyczne ograniczenia środków finansowych na programy aktywizacji zawodowej

Plan prezentacji

Wprowadzenie

Omówienie wyników badania

- Społeczno-ekonomiczne i prawne uwarunkowania sytuacji na rynku pracy
- Ocena sytuacji na lokalnych rynkach pracy
- Ocena sytuacji edukacyjnej
- Ocena aktywności instytucji rynku pracy

Wnioski i rekomendacje

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: ograniczony poziom napływu inwestycji do powiatów

REKOMENDACJE:

- Opracowywanie strategii podwyższania atrakcyjności powiatów i przyciągania inwestycji, działania promocyjne - POWIATY
- Opracowywanie strategii rozwoju turystyki i jej wdrażanie – GMINY I POWIATY
- Inwestycje infrastrukturalne - GMINY, POWIATY, WOJEWÓDZTWO I WŁADZE CENTRALNE
- Zachęty inwestycyjne, ograniczanie biurokracji – GMINY, WŁADZE CENTRALNE

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: luka jakościowa na rynku pracy – niska dostępność pracowników w zawodach technicznych

REKOMENDACJE:

- Zmiana struktury szkolnictwa ponadgimnazjalnego – więcej szkół zawodowych i techników, mniej szkół ogólnokształcących – POWIATY, WŁADZE CENTRALNE
- Zmiana wizerunku szkół zawodowych wśród uczniów i rodziców – efektywne doradztwo zawodowe, kampanie społeczne – GMINY, POWIATY, WŁADZE CENTRALNE
- Systematyczne konsultacje szkół z pracodawcami – SZKOŁY, PRACODAWCY, WŁADZE LOKALNE

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: luka jakościowa na rynku pracy – niedostosowanie szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy

REKOMENDACJE:

- Zmiana struktury realizowanych kierunków kształcenia na poziomie wyższym – mniejszy udział kierunków humanistycznych, administracyjnych, więcej technicznych – WŁADZE CENTRALNE
- Systematyczne konsultacje uczelni z pracodawcami – UCZELNIE, PRACODAWCY, WŁADZE LOKALNE

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: luka jakościowa na rynku pracy – niedobór pracowników z umiejętnościami praktycznymi wykonywania zawodu

REKOMENDACJE:

- Zmiana priorytetów w programach kształcenia zawodowego i wyższego – większy nacisk na aspekt praktyczny - WŁADZE CENTRALNE
- Wsparcie i ułatwienia dla firm przyjmujących na praktyki – WŁADZE CENTRALNE
- Poprawa współpracy szkół i uczelni z pracodawcami – SZKOŁY I UCZELNIE, PRACODAWCY, WŁADZE LOKALNE

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: trudności w zdobyciu pracy – bariery komunikacyjne ograniczające mobilność pracowników

REKOMENDACJE:

- Rozwój komunikacji publicznej i jej koordynacja oraz dostosowanie do potrzeb pracowników - GMINY I POWIATY
- Partnerstwo publiczno – prywatne w zakresie kosztów organizowania komunikacji – GMINY I POWIATY

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: trudności w zdobyciu pracy – brak możliwości zapewnienia opieki dzieciom

REKOMENDACJE:

- Rozbudowa sieci żłobków i sieci przedszkolnej - współpraca z partnerami prywatnymi i pozarządowymi - GMINY
- Dostosowanie godzin pracy placówek do potrzeb pracujących - GMINY
- Ogólnokrajowa strategia wsparcia zakładania placówek (dotacje, ulgi, zmniejszenie obciążeń i wymogów) – WŁADZE CENTRALNE

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: „szara strefa” obecna we wszystkich powiatach

REKOMENDACJE:

- Obniżenie kosztów pracy i zatrudniania pracowników – WŁADZE CENTRALNE
- Aktywizacyjne podejście w pomocy społecznej – WŁADZE CENTRALNE

Wnioski i rekomendacje

Wniosek: ograniczona skuteczność pośrednictwa pracy realizowanego przez PUP

REKOMENDACJE:

- Poprawa komunikacji między PUP a pracodawcami – PUP, POWIATY
- Wprowadzenie standardów obsługi klientów (bezrobotnych i pracodawców) w PUP – PUP, POWIATY
- Odłączenie ubezpieczenia zdrowotnego od statusu osoby bezrobotnej – WŁADZE CENTRALNE
- Giełdy i targi pracy – PUP, POWIATY

Dziękuję!

m.zielinski@ageron.pl

